

Minden szerdán és szombaton egy-egy iv. nemzeti megtiszteltetés, kinevezések, hazai és külföldi politikai tudósítások gyorsan közöltek lapjainkban. Félévi ára postán borítékkal 4 pengő forint.

PEST

HAZAI S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOKBÓL.

Alapítá *Kultsár István* táblabíró, *Kiadja özvegye.*

Szerkeszti Dr. Nagy Pál, táblabíró.

(Harmónizetelk. v.)
Szent-Iván-hava 1én

1842.

Hasznos Mulatságokban élvételek mindennemű tudós értekezések, a népszerű, alapítványi, művelési, mesterség, literatúra, és más mulatva oktató körből. A nem hivatalos leveleknek bérmentes küldetése kériük.

TARTALOM: Kinevezés, urnapi, és jó királyunk névnapi ünnepe, nemzeti színház, löverseny tartás, palotai alesperesség hálás levele a primáshoz, az ur akla gyarapulása Esztergomban, pesti természettudományi társulat, bihari tudósítás, pozsonyi polgársereg újabb szerkezete, soborsini olvasótársaság, Sopron városának körlevele, Borsod, Szabolcs és Zala megyei közgyűlés eredménye, Gömör megyei tisztújítás pápai bullák elfogadása Portugáliában, Alonzo gyalázatos törvényjavaslata el nem fogadása, Francia király válasza a párisi érsek beszédére, király gyilkolási tervzet felfedezése, Hamburg rémítő alakja, a török tábor szaporodása.

Magyarország és Erdély.

A n. m. k. udvari kamara a brodi k. sóhivatalnál megürült mázsamesteri helyre Petrovics Athanasz schamaczi k. só- és harminczadói főfelügyelőt alkalmazá.

A fővárosi lelkület, az Isten és király iránti mély tisztelet teljesítésében, megvetve az annyira zsbongó korkivánati kedélyeket és veszélyes politikai elveket, szivereható példával tanúsít minden józan elvű magyar valódi haladására, miként az ég s föld teremőjének neve hallatára is minden térd meghajolva az imáandó valóságot dicsőítse, szeretett uralkodó királyunk neve napján pedig teljes lélekből ömlédező örömfobászat között annak boldogító léteért hálaimákat emeljen a mindenek teremőjéhez. E kettős ünnep derülte vidámitá a pestbudai erényteljes lakosoknak kebleit, midőn majus 29én minden külvárosi plebania templomban urnapját dicsőítve, illatos fűvek és virágokkal hintett utcáin buzgó ajtatossággal párosult diadalmi méltósággal, polgári és rendes katonaság diszelgése mellett a legkitünőbb ünnepélyességgel tartotta szent bucsu-járásait. Különösen emlékül maradandó nagy napnak ténye a Ferenczkülvárosiak nem csak év könyvében, de a szelidebb nevelésű ártatlanok szívében is azért: mivel ez nap t Szvetanay Márton jeles polgár, a Ferencvárosi leány iskola növendékei számára ajándékozta drága készületű, Karolin és Katalin arczképeivel ékeskedő kék úzászló ünnepélyes szertartással, helybeli lelkész fő tisz. Wagner Capistrán Ferenczi rend itteni előljárója által, a helyben tanyázó Eszterházyezred hangászka és vitézei tisztelgése mellett számtalan ártatlanok, és azoknak szülei körében megáldatott. A tisztelgő vitézek a város által megajándékoztattak, a tiszt urak pedig az érintett jótévő által megvendégeltettek. Másnap majus 30án mint jó királyunk neve napján a keresztényi fényes ünneplés folytatván minden templomainkban buzgó fohászokat emelő hitek körében áldozatok nyújtattak a királyok királyához, legjobb királyunk szerencsés jó léteért s békes uralkodásáért. A pesti kir. egyetem templomában főtiszt. Szaniszló Ferencz apát, a kir. gymnasium-beli számos ifjuság ajtatos körében pedig főtiszt. Grosser ker. János ur a kegyes rend főkormányzója, a tanító urak egyházi szolgálata mellett tevő a sz. mise áldozatot. Szinte különös katonai tisztelgések között, tábori főpap Czigler Ignác apát végezte a vérnélküli áldozatot az ugynevezett József-épület tágas udvarán, hol

az ikervárosban tanyázó minden rangon lévő katonaság, hadi főkormányzói tábornokok teljes fényű ünnepélyel dicsőíték a nagy nap emlékét.

(Nemzeti színház.) Pénteken, június 3án 1842, Fán c s y javára, bérszűnettel először „Egy színész élete”. Színháték 4 felvonásban. Irták Besnoyer Károly, és Labat Eugen. Francia-ból fordította Egressy Benjamin. Először adatott Párisban az Odeon színházban, december 23án 1841.

A Medárd vásárkor szokásított löversenyek, ez idén június 2. 5. Skandelnáni órákban fognak tartatni. A futtatásra bejelentett kül és honi lovak száma még egy alkalomkor sem volt annyi mint jelenleg. Nevezetesebb versenydíjak következők: Károlyi téverseny ezer aranyért, és a Sándordij-érti ugrató verseny, legalább négy akadályon keresztül. Az első versenyre kitűzött díjak következők: Nemzeti díj 350 arany, Batthányi Kázmér díj 100 arany, Hazafi díj 100 arany, Batthányi-Hunyady díj 100 arany, ezek mint örökített díjak, évenként kijárnak.

A palotai alesperességbeli plébánosok maj. 10én Lepsényben tavaszi papi gyűlést tartottak szokott dicséretes móddal és renddel, mikor kiki iskolájáról a kívánt hivatalos tudósítást beadta az elnök al-esperes urnak, ez által a püspöki helytartóságnak beküldendő. — Még némely hasznosokat a tanítás és tanítók ügyében köz tanácskozás alá vévén végre az elnök ur azon indítványának hódolának mindnyájan, hogy a megyétől végbucsut vett főméltóságú herceg-primás Kopácsy József urnak, mint volt veszpremi püspöknek, mindeniktől aláirt köszönő levelet még e gyűlésből nyujtsanak; a mi következőleg teljesítettet is: „Főméltóságú és főtisztelendő herceg primás ur legkegyelmesebb urunk és atyánk! Mi a palotai alesperesi kerületnek lelkipásztorai e folyó esztendőben majus hónap 10-kén tavaszi gyűlésünk: tartani Lepsénybe összegyűlvén, egy szívet és hanggal elhatároztuk, hogy tőlünk végbucsut vevő szerelmes legtiszteltebb atyánknak, főméltóságú hercegségednek lábaihoz letegyünk fiui hálás érzetünket, mellyet belénk ihlet a minket illy magas állásu atyától elválasztó isteni gondviselés. — Milly kész serénységgel összerépültünk volna mi legkegyesebb atyánknak bucsu tiszteletére alesperesi vidékünk legszűcs plebániájába Eősibe, hol végbucsuját vette főméltóságod; de az alkalom nem volt tudva előttünk. — Hanem vévén főméltóságú hercegségednek érzésseljes atyai szívéből ömlengő bucsu-levelet, elérékenyedve olvastuk azt magunknak; fölvolvastuk ünnepelesen a templomban a híveknek is, és olyan hatással, hogy a szemekből mutatkozó könnycsöppök tennének nem szines bizonyosságot a sohajto sziveknek belső megilletődéséről. — Tehát mi is főméltóságú hercegségednek éretünk olvadozó atyai kebelébe letesszük legalázatosabb és sok sok ismételt köszönetünket azon főpásztori aggodalmiért, mellyeknek mi tizenhat évig napali és éjjeli tárgyai valánk.Fiui hó kebellet köszönjük azon mérsékelt, szelid

bölcsességet, melly elannyi évekig, székéből annyiszor kiszólitó országos foglalatosságai között is, megyénk tágos hajójának kormányát tartotta, mellyről talán hiúság nélkül elmondhatjuk a sz. profetának ime szavait: Nem versengett, sem nem kiáltozott: — a megtörött nádat össze nem zúzta, s a füstölgő mécsbelet el nem oltotta, miglen az ítéletnek győzdelmet nem szerzett. Nát. 12. 19. 20. — Köszönjük azon lelkes és kenetteljes pásztorirendeleteket, oktató, buzditó szövegeket, mellyek bennünk fogatlanok nem valának, s mellyek jegyzőkönyveinkben tündöklének s bármilyen időkre is tisztelőtatóinknak is melegen hatnak szívökre. Köszönjük az Isten tiszteletének, imáadásának szentelt azon hajlékokat, templomokat, mellyeket vagy egészen saját költségén emelt, vagy emeltetni s kijavíttatni segített, s mellyek márványnál és ércznel tartósabban örökítendik nemes nevét hercegségednek. — Köszönjük az iskolatanítókat kepezőintézetet, mellyet püspöki megyénk hasznára, dicsére nagy költséggel alapított és virágzásba hozott főméltóságod, és melly már is annyira könnyíti a pásztorok sulyait, s bőven kezdi teremni a haza számára az édes gyümölcsöket; — azon több ezrekre rugó iskola könyveket, mellyeket a falusi tanulóknak esztendőnkint kiosztatni sziveskedett — azon kegyes és bőrgalmas adakozást, mellyel szegényeinket hetenkint, sőt naponként megvigasztalni kegyeskedett hercegséged, és kik előtt a Kopácsy József név egész menyői vigasztalásu hang vala. — Vegre áldjuk azon hozzánk leggyöngédebb atyai szeretetet, mellyel fogva minket még távolban is magasságbelinek trónja előtt imádságába befoglalni és éretünk esedezni meg nem szünik főméltóságod. — Oh mivel méltányolhatjuk mi mind ezeket! hanem ha imánk áldozatját mi is bemutatni meg nem szününk a mindenható főpásztorinak hercegségedért. Ezt igérjük, ezt fogadjuk, mint hálás fiak. De esedezünk is legbuzgóbb fiui bizodalommal, emelje felénk távolból is minket megáldó atyai kezeit, mellyek hathatók ránk lekérni a mennynek áldását, és tartson meg minket szent emlékezetében hercegséged. Melly szivünk bensőjéből eredett fiui hálamondásunk után még egyszer apostoli, atyai kegyelmébe, áldásába ajánkozva, legkegyesebb kezeit csókolván, legmélyebb tisztelettel maradjunk örökre főméltóságú herceg-primás urunknak, Lepsényben majus 10-kén 1842 kezeit csókoló legalázatosabb fiui, a palotai alesperesség lelkipásztorai. P. J. alesp. aláírva mindnyájan. — f—

(Megyei közlések) Esztergomban m. apr. 10én az ur akla gyarapult. Ugyanis Farkas János protest. vallásu 48 éves nótelen férfi, ki Bécsben végzé felsőbb iskoláit, s később Zala vármegyében Pusztasz Lászlón 12 évig predikatori hivatalt viselt, ön vallomásaként: keble nyugalmát sehogy sem küzdhetette ki a reformata vallásban, mellyben — ön vélekedése szerint — a hit olly ingatag, hogy minden esztendőben, tartományban s csak nem minden helységben egymástól különbözik, a mint ezta protestans írókból nyilván meg-

mutatta Bossuet püspök, legujabban pedig szinte ön tudásaik idézetéből dr. Hoeninghaus Gyula Aschaffenburgban 1837—Sban nyilvánított ily című könyvben: „Das Resultat meiner Wanderungen durch das Gebiet der protestantischen Literatur etc.“ s azért régi vágya volt az anyareligióban keresni üdvösségét; e végből hivataláról lelépve, múlt nyáron Esztergomba költözött, s itt ekkoráig nt s tudós Vég István várbeli beneficiatus ur által gondosan hittanainkba avatott. Különös lelki haszonnal olvasgatta Horváth Endre magyarította Theodul estvéit, és jelesen mindenben főpásztorunk utmutatása szerint: Freindaller Ferencnek Döme Károly fordította stb. Perényi Imre esztergomi nagyprépost és káptalani helyettes 1814ben N Szombatban nyomtatatta ily című könyvét: „A keresztény kath. tudomány igazsága azon czikkelyekben előadva, mellyekkel attól a protestanosok és reformatosok elszakadtak.“ — Farkas ur hó és állandó vágyaként a fent jelelt napon székesegyházunkban ünnepi isteni szolgálat közben főtiszt. Bakay János kanonok ur kezébe letette a kath. hitvallást, főtiszt. Viber József kanonok ur tanúsága és sereg hívek örvendetes épületessége mellett. Kifejtett buzgóságánál fogva Farkas ur méltónak találtatott az egyházi rendre is, azért főméltóságu érsek primásunk rendelkezéséből a kebelbeli presbyteriumba vonult, itt a theologiában utóbbi felszenteltetés és a lelkipásztorságra alkalmaztatás végett magát bővebben kimívelendő. E. T.

A pesti természettudományi társulat f. hó 18-kán a budai hegyekre tön kirándulást, gyűlpontul a „szép juhászne“-t választván, hol 3 órákor délután a mintegy 80—90 egyénből álló társaság t. Bugát Pál egyetemi tanító elnöklete alatt vidámság s kedvderítő elménczséggel fűszerezett ebédet tartott. Az ifjak legnagyobb része fűvészi öltözetben jelent meg, széles öv szorítá testhez a zekeidomu redőzött öltönyt, ebbe elől tör, vagy a fűvészek közönségesen használt áószere volt rejtve, oldalul pedig zöld ládika vagy henger a növényekraktára, vagy az e célra izletesen készült táská csüngött. Mások ismét, az ásványok és robarok gyűjtésével foglalkozandók, kalapácsot és lepkehálókat vittek, mellükön pedig gombostüvankos függő fenyő szalagról, mintegy díszrende a barászoknak. Jelen voltak e minden tekintetben érdekes mulatságnál több jeles vendégek, a társalgás fesz nélküli szíves bizalommal és tudományos vitások es értekezések közt folyt, az órák mint perczek multak, elégtelen és saját nemével a örömmek távozott mindenki, és virágbokréttakkal ékítve térvén haza a bucsuzók, abbeli őszinte ohajtásukat nyilváníták kölcsönösen: bár évről évre tartatnának ily tanulságos s egyszersmind mulattató kirándulások! —

Méltóságos vázsonykői gróf Zichy Károly, cs. kir. kamarás, a somogyi birtokai ban iskolatanítók jutalmazására 10,000 vftot tőkésített, mellynek kamatjából roformált iskolatanítókat is részesíteni kegyeskedik; nevezetesen a viszlói anyatanítóknak száz száz, a balhási iskolatanítónak pedig 40 ftot rendelt évenként kifizettetni. Ezenfelül az iskolákat, mellyek birtokaiban léteznek, minden évben személyesen meglátogatván, nagylelkűleg buzditja mind a tanítókat, mind a tanulókat.

Biharból, maj. 21én. A kellemetes esőzés után az egész viruló természet legnagyobb kecsékkel vidítja szomorlepte szívünket, minélfogva a termékeknek ára

3—4 forinttal csökken, a buzának köb-le 10 fr., a kukoriczáé 8 fra szállott, de a kenyér és zsiradók olly drága, mint azelőtt, mi leginkább a híres bihari, különösen a váradi politianak tulajdonítható. Terje táján Tóti közeleiben a gyermekek nagy része elhal. Nagy ott a szükség, gyámolító kezek hiánya miatt: ha valaki 1 véka buzácskát visz a malomba a faluból, az uton megfosztják és a buzát azonnal megeszik, ha csak tíz - 12 ember nem védi, jobbadán füvel élnek és békákat fogván megnyuzzák és serpenyőre rakják, s ezzel éledeznek, továbbá hol éreznek valamicskét némelly tehetősebbek kamarájában, feltörik a kamrát, és felfalnak mindent. — Erdélyből most érkező emberek beszélnek, hogy ott több helyeken még 45 éves emberek is számosan halnak a himlőben; egész testüket elfutja az öldöklő sűrű himlő, azok közt olyanok is, kik életükben már himlősek voltak. Váradon többeket nyavalyatörés lepett meg, és elhalnak bele.

Gyulan gr. Károlyi György főispán installatióján Bihar megye részéről, valamint 50en jelentek meg mint beirott deputatosok. Várad városa részéről is többen tisztelkedtek, de első alispánunk itthon maradt. Sokan, sokat, és sokféle beszélnek a beiktatási ünnepről: 600-an vendégeltettek meg pompásan; a többi részletes eseményeket a gyulaiak reménylem megirandják. Diszesíté mind az által a fényt az új veszprémi püspök gr. Zichy Domonkos ó méltósága is.

Pozsony, maj. 27. Városunk fegyveres polgárságának vagyis — mikint a korábbi háborus időkbeni jeles hadiszolgálatiért nyert legfelsőbb engedelmennel fogva neveztetik — „cs. kir. polgárkatonaságnak“ lövész-hadosztálya (Schützen-division) legközelebb új szerkezetet nyert a rendes katonaságéihoz hasonló csákokkal és vállszijakkal, úgy szinte csapantus puskákkal (Percussion-Gewehr) látatván el, melly utóbbiakkal még az egész birodalomban egy város polgársága sem s a rendes katonaságnál is még csak néhány hadtestület dicsekedhetik. Ez intézkedés általkülsőleg is közeledett a rendes katonasághoz, mellynek tisztjeivel övéi egyenlő rangban állnak, mikint a bécsi polgárságéi. Kívánatos, hegy példájukat a másik két hadosztály is (a vadász és a magyar hadosztály) minelőlőbb kövesse, miszerint az egész fegyveres polgárság, a külső elkülönöztségek elmellőztével, bensőleg is, tényerőt egyesítőleg valahára összeolvadjon. E hadosztály tegnap az urnapi egyházi szertartáson állott ki új szerkezetében először, midőn diszes magatartását a tisztelő lövések szabályos rögtöniségével emelte s tüntette ki, mi a kurta fegyverek helyetti hosszabb csapantus-puskákhoz még szokatlan hadtestületnek dicséretére válik.

Soborsinban e f. év kezdetével egy állandó olvasóegyesület alapított, s elnökül ez évre b. Forray Ivan, a helybeli földes ur, közakarattal választott. Teljes hiedelemmel van az egyesület, hogy tudományt kedvelő elnökének vezérlete alatt gyors léptekkel fog kitzűzött céljához közeledhetni. Kilencz hazai s külföldi lapot járat: olvasótereme minden jó magaviseletű s tisztességes egyednek, ki különben körülményei miatt részvényes nem lehet, minden előleges bejelentés vagy kérelem nélkül mindenkor nyitva áll. — Törökbecsén és Frányován Torontál iker mezővárosaiban aracsi név alatt létező casinoi sellemű társaság a népnevelés előmozdítására s a felállítandó kebelbeli kórház javára sorshuzással párosított tánczvizalmat adott, melly 100 ftot jöve-

delmezt; midőn pedig a társaság ez öszvegnak mikinti használatáról tanácskozott, e kettős vállalathoz még következő s többek által ajánlott adakozások járultak, ugyanis: az iskola javára 955, a kórházéra pedig 145 vftot, 100 p. mérő mész s 10 szál fenyőfa.

Sopronból. Ideje közreboesátani azon nevezetes körlevelet, mellyet sz. kir. Sopron városának tanácsa f. e. mart. 25-kén tartott üléséből, a választópolgársággal egyértelműleg, minden sz. kir. városokhoz szerte bocsátott. „Még senki kétségbe hozni nem volt képes, így szól Sopron városának tanácsa, hogy a polgári rend, következőleg a városok a talpkövek közé szoritandók, mellyekre az országok állandósága s a közjölét biztossága legtarthatóbb sikerrel építvek. Régen átlátta ezt eldödeink bölcsessége, s azért a magyar szabad királyi városok dicső emlékü királyainktól nyert aranyserű más kiváltságokon felül országgyűlési szavazattal is felruháztattak. De fájdalom! újabb időkben ellenkező törekedések kaptak lábra, s a harmadik rend arra látszik fordítani ügyeket; hogy a városokat szavazati jogukból kivetkőztesse, mert mivel jobb a semminél azon egy votum, mellyre a városi követeket szoritani kívánja, nem is gondolható, hogy a városok ezen törvényelleni helyzetben magokat védelem nélkül megadnák; köteleességek semmit kísértetlenül nem hagyni, mi törvényes joguk kivívására szolgálhat; s ha az eddigi lépések sikerre nem vezettek, más hatóságokról gondoskodni kénytelenség. Ezeket fontolóra bevén Sopron városa tanácsa, küldöttséget rendelt, a városok részéről e tárgyban teendő lépések iránt tanácskozandót, melly is véleményét abba pontosította össze, hogy a sz. kir. városoknak becsületteljesb lesz az országgyűlésén jelen sem lenni, mintsem ily képtelen s törvénytelen állásban törvényes joguk s befolyásuktól megfosztva, ott tengődni. A küldöttségnek ezen véleményét, a választópolgársággal egyértelműleg elfogadta; de minthogy akármit teendek a városok, sikert csak akaratokkal elfogadott lépésektől várhatni, hogy az elkerülhetetlenül szükséges egyértelműség keletkezhessek: említett küldöttségek jelentését közölve tisztelettel, s hazájok és a negyedik rend iránti szeretetöknél fogva felszólítja a testvér kir. városok hatóságait, hogy e felette fontos ügy felől tanácskozzanak, s tanácskozásaik eredményét Sopron városával ugya többi sz. kir. városokkal tudassák, — forrón ohajtván de remélvén is, hogy ezen eszmecseréből és az egyértelműleg elfogadandó lépésekből a negyedik rend jogainak fölélesztése s biztositása születtendik.“

(Borsodmegyei közgyűlés.) Május 2-án a több tárgyak közt felolvastatott előbb a honoratiorok szavazata iránt kelt határozatunkat felkérő helytartótanácsai intézvény, ezután főispáni helytartónk levele, mellyben jelenti a RRnek mikép a levélhez csatolt legf. elnöki parancsnál fogva ő felségének a honoratiorok ügyében kiadandó rendeletéig tisztujításunk tartásától el van tiltva, s kéri a RRt valamelly kiegyenlítő eszköz használatára.

Szabolcsból. Hat napi közgyűlésünk után következő 14 napi törvényesekünk s ennek közérdeket igénylő tárgya a büntetőigazság lélekismeretes kiszolgáltatása. A rabok lajstromának kimutatása szerint ítéletre várakozó ben levő nemes rab volt 70, elítéltetett 32; kezeségen kün levő 67, elítéltetett 2. Nem nemes ben levő rab 171, elítéltetett 114; kün levő 201, elítéltetett 15. — E rajz

pillanatig gondolatot ébreszt, a gondolat az okot, ez pedig a rendszert állítja előnkbe. A büntető törvény előtti egyenlenség mint megannyi egyenlenségek szülő oka fölött a büntetőigazság rég eltörö a kárhozat pálcáját, törné bármínél elebb a parancsoló törvény is! Ime csak a nemes ben és kün levő ítéletlen rabok összes száma 105 és adjuk még ehez az isten által tudott számát azoknak, kik ellen a bizonyítékok úgy állanak, hogy azokból a közgyűlés a büntető keresetet elrendelte, s kiknek büntetését olly istenítő bizodalommal szokta a tisztügyész lélekisméretére bizni, hogy többé róla mitsem akar tudni és csak akkor, midőn az évekig büntetlenül hagyott merény bünözönébe ragadja az elsőben tévedőt, — midőn fiatalsága bünciért látjuk szenvedni a megbánás őszfürtjei alatt hanyatlót, s midőn több meg több visszataszító következeseket látunk: csapjuk össze kezeinket, és ismét zsebünkbe dugjuk. Jelenleg a börtöneinkben szenvedő rabok összes száma 538, három osztályzatu 15 kamarában, a legvétkesebb osztályzatban legkevesebb, a másodikban legtöbb, az elsőben közép számmal, — mit azonban szám szerint ez uttal a látoti adatokból ki nem jelelhetek. A számvevői küldöttség azon véleményét terjeszté közgyűlés elébe, hogy a megyei kórházra néhány évek előtt összegyűlt, s jelenleg kamaton kün levő pénzösszeg, már már valahára kifizűtt céljára fordittassék. Mintegy 12 év előtt az emberiség szent szózatától áthatott RRék egy megyei kórház alapítását elhatározták, és áldozatra buzdukt nagylelkűségéből Nyiregyháza városban a szükséges földter azonnal megajánlatván és szép mennyiségű pénzösszeg s építési anyag gyűlvén össze, az elkészített terv szerinti elő munkálatok meg is kezdettek, azonban a készületi idő alatt napot nap váltta fel, ember embert, véleményt vélemény haladott meg és ekkint jött létre azon határozat, hogy az építés abban hagyatván, minden anyag-szer, a mint lehet, pénzé fordítva a tókével összeszűsítessék, és kamatra kiadva kezeltessek mindaddig, mig a fölnövekedendett summából egy, a megye diszere való kórház építtethetik; ki is adatott a körül belől 5000 pft kamatra, és számítás szerint jelenleg a tóke már 6 ezernél többre szaporodott. Ezen állásban találta számvevői küldöttségünk a megyei kórházügyét, és meggyőződött, hogy illy állapotban kifizűtt szent céljának nem felelhet meg. Meggyőződését véleményébe önté és a vélemény teljesen méltányolatott; minek következtében meghagyatott főtisztügyészünknek, hogy a kamaton kün levő summákat azonnal mondja fel, s nem-fizetés esetére perrel is hajtsa be; egyszersmind pedig küldöttség neveztetett a végett, hogy a tókepénz további kezelése s az építendő kórház iránt minél előbb tervet készítessen közgyűlés elébe terjesztendőt. A húsára harsány felkiáltás mellett egy krajczárral fölőbb, azaz: 8 s illetőleg 9 kr-ra emeltetett. —

Zala megye közelebbi közgyűlésében, a felsőbb rendeletek felolvasása után jelenté szóval elnök első alispánunk: mikép a f. é. januar. 10kei közgyűlés végzése szerint a belső rendnek, személyes értékbeli közbátorlétnek czélszerűbb fentartása s eszközlése, a tisztviselők hivatalos körének meghatározása, végre egy megyei takarékpénztárnak mikinti felállítására iránti javaslat készítésére választmány küldetvén ki, véleménye az: hogy a helyhatóságokat elrendezni, s elegendő fizetéssel ellátott községi előljárókat fel-

állítani szükség, kikre feleletteher alatt a polgári társaság egyik czélját, a közbátorság fentartását, sikerrel bizni lehessen; de a fizetésre más mód nincs, mint ha mindenki birtokához aránylag hozzájárul; azon kérdést azonban: ha lehet e mindenkit ezen fizetésre kényszeríteni? — mitűn a választmány további munkálatának alapja ez lenne — elhatározás végett a megyei közgyűlés elibe terjeszti. Erre egyik táblabíránk tárgyszeretettel kezdé meg a vitatkozást, statustani elvekből okszerűen mutogatván: mikint a statushatalomnak legnagyobb feladása a külső s belső bátorság fentartása levén, szükségkép birnia keli a módokkal s eszközökkel, mellyekkel e feladásnak czélszerűn megfelelhét. Számos törvényeinkre hivatkozott később, mellyek oda mutatnak, hogy azon statustani elv ősapáink előtt már az előidőben sem volt ismeretlen; mert az illető hatóságoknak különösen a belső bátorság fentartása végett olly módot adtak kezeikbe, mellyel azt azon időkben legczélszerűbben vélték eszközölhetni; jelesen a nemességnek igen sokszor tették kötelességévé a rablók, tolvajok s más gonosztevőknek üldözését, elfogását s az illető hatóság kezébe szolgáltatását, még pedig annyira, hogy ezen kötelességet elmulasztó nemese büntetést is határoztak; s így már az előidőtől kezdve a belső bátorság fentartása a nemesség törvényes kötelessége volt, s ezt az 1715 ki időszakig teljesíté is, de ekkor a fegyvert csendesesen kezéből kieresztvén, az alkalmatlan vigyázat terhét — valamint mást is mindent mit tehernek mondani lehet — lerázta magáról. Azért a szónok a községi hatóság-it elrendezni s fizetéssel ellátott előljárókat s öröket községünkint felállítani javasla, kik kárpótlás s felelet terhe alatt köteleztessenek a polgárok vagyona s élete felett örködni; — de ezen fizetések kiállítására nincs jobb mód, mint a községi adó, mellyhez nemes, nem-nemes, vagyona mennyiségéhez képest fizessen. Zala RReit itt egy szívs egy lélek vezeté, s csak a kivétel módjára nézve nem egyeztek a javaslattal, a mennyiben azt az 1723: 6 törvény után megyei közgyűlés által elrendelhetőnek nem tartották; de a jövő országgyűlésre mindnyájan utasításul adni kívánák: hogy e tárgybani czélszerű törvény alkotását minden szorgalommal sürgessék. Ezután olvastatott az ismeretes statustarius körrendelet, mellyre kijelenték a RR., hogy a törvényeket tiszteletben tartani mindenkor kötelességöknek ismerék, s csak az előbbi végzéssel is tanusíták, mikint a törvény ellen még akkor sem intézkednek, mikor az gondolkozásukkal s az idő szükségével nem egyezik. Ezután következének az ismeretes megyei levelek, jelesen: Tolnáé, Erdélynek Magyarhonhoz leendő kapcsolása iránt; ez pártoltatott, s ő felségéhez felírás rendeltetett; — Bihar-nak a papi tized megszüntetése iránti levele az országgyűlési utasítást készítő választmányhoz utasított; Zólyomnak egyes házasságok körül tett újabb intézkedését tudató levelére előbbi végzésünk mellett maradtunk; — Szatmár számom bánom levele egyszerű tudomásul vétetett. — Még egy igen érdekes levél, Soproné, mellyben a bécs-triesti vasut hazánkon keresztülvitelének s a német vámszövet-séghez csatlakozásnak pártolására felszólittatánk, nem olly érdeklőtárgyaltatott, mint a tárgy nagyszerűsége kívánta volna.

Gömörből, maj 24én. A legérdekesebben elrendezett tisztiszek megújítása némű visszavonások által megzavartván, a választás szavazatra került, mellynek eredménye az lett, hogy szembetűnő több-

séggel Draskóczy Samuel első alispánna, Szentmiklósi Antal pedig köz felkiáltás által másodalispánna választattak. Lakatos László és Mumhardt Károly főadószedő-hivatalaikban megmaradtak — a tisztí választás holnap is folytattatik.

Portugallia.

A madridi Correo Nacional Lissabonából majus 5. írja: A miniszterium eddig a pápai bulláktól, mellyek az internuntius és nem a püspökökhez, kik már erre rég jogosítvák, küldetének, a placetumot megvoná; egy felsőbb befolyás azonban elmellőzé a miniszterium ellenzését és jelenleg minden illy bullak tetszeményt nyertek. — (Times.) Leveleink vannak Lissabonából majus 9. Az Angolhonnali kereskedés-szerződés megalapításának elhalasztatása Észak-Portugallia-ban nagy ingerültséget okozott. Már hinni kezdék, miszerint e szerződés létre se jövend; egyébiránt levelezünk a folyó hó végeig aláíratását jósolja. A francia, spanyol és septembrista-párt ez ügy ellenébeni működése szintegy, mint Portóban a régi Douro-bortársulatnak minden iszonyatos egyedáruságai és szabadalmival leendő visszaállítására legközelebb alakult hatalmas párt tervezetei — meghiusulandnak. — A közelgő cortesválasztásokra kedvező kilátásai vannak a miniszteriumnak a tartományokban. Az új pairsorjegyek a királynő által márszentesítve; 30 nevet tartalmaz, mellyek közt legismeretesbek: Bomfim gróf, das Aretas gróf, és Silva Carvalho. —

Spanyolország.

Madrid. A toledoí érsek D. Ballego által, ki, mint már jelentettük, benyujtá lemondását, Espartero és más néhány miniszterrel tartott conferentia után, határozatott a ministeriumtól: hogy Alonso gyalázatos törvényjavaslata, melly szerint Spanyolország a katolikus egység középpontjától leszakittatnék, — el nem fogadtatik.

Spanyolországának most enlitett buzgó főpapja, a toledoí érsek, minden jó lelkű spanyolok igen nagy bánatjára, aprilis 30án meghalálozott.

Franciaország.

A l'Univers közli a királynak a párisi érsek ismeretes beszédére adott válaszát, melly következőleg hangzik: „Baldognak érzem magam érsek uram, hogy ön a hit javára némelly törekvéseimet méltányolni tudja; ön tudja, hogy azok az önével egészen összhangzanak. A terhes kort azonban, mellyben élünk, tekintetbe venni és semmit építeni kezdenünk nem kell, mit be nem végezhetünk. Én tudom, mikép a hitnek törvényes erőre van szüksége, hogy magát azoknak, kiknek szerencsétlensége volt tőle elesni, számos megtámadásai ellenében föntartsa. Baldognak tartanám magamat, ha halálom előtt mindazon jókat létre hozhatnám, mellyeket a religioért keblemben hordozok.“ — A „le Temps“ re olly szigorú büntetés méreték, millyen a juliusi forradalom óta a sajtóügyben elő nem fordult. Coste Raymund és Conil, a kérdéses lap ügyvivői a rendőri törvénszek által 93,000 frank birságra ítéltettek. Ezenkül még a lap is lefoglaltatik. — Bizonyos számú hölgyek Parisban, hazafiúi buzgalomtól lelkesülve, társaságba olvadtak, a legközelebbi választásokra közvetlen befolyást gyakorlandók. Ügyvivőjükké Desplantedes urat választák, kinek lapjában panaszkodnak a jelen követek természeti és moral ereje hanyatlása fölött, kiket már mind fejrőhajuaknak mondanak. A tartományokbeli hölgyek is meghivatnak, mintegy 30—36 éves, jó

termetű, nőtelen, és szabadelmű köve-
tek választására. A módokat, melyeket
tervük kivételére mozgásba teendnek, nem
tudatják; a jó sikerről azonban nem két-
kednek. E kizárólag a követi reformra ala-
kult társulat Párisban a legfőbb hölgyek-
ből áll, kik képesek leendő levelezést
is vezetni.

Páris, maj. 11. Emlékezhetik ön,
mikép Quénisset megkegyelmeztetését kö-
rülmenyes vallomásainak és fölfödözése-
inek, melyeket a titkos demagog társu-
latok tervezéseiről tön, tulajdoníthatni. Az
óta a rendőség szorgalmasan járja az általa
kimutatott ösvényeket; de több befo-
gások oly kevéssé felelének meg a vára-
kozásnak, hogy az elfogottak nagyobb
része ismét szabadon bocsáttak. Nem
kissé kötö le azonban a rendőség figye-
lmet azon körülmény, hogy a már három
polit. perben részes volt és mindezek el-
lenére Lafitte urnál alkalmaztatásban ma-
radt Considere egy szabónál, ki a rend-
őrségnél a leghevesb republennusok
sorjegyzékében áll, utóbbi hetekben gyak-
ran ki- s bejárt a gyanú még alaposabbon,
midőn a mult hét elején férfiakat láttunk,
kis zacskókkal, melyeket éjjel a kérdéses
szabó lakába vittek. A pillanat kedvező-
nek látszott egy általános házkutatásra.
Eleinte csak néhány fegyvert és töltés-
maradványokat lehetett találni, melyek
elegendő okul szolgáltak néhány egyén-
nek, a löszerek kezelése tilalmánál fogva
örizet alá tetelére. A kutatásból azonban
sejthető volt még egyéb dolgok eltitkol-
tatása. A rendőség folytatja a nyomozást
és csakugyan a király élte elleni össze-
esküvést fődözött fel. A szabó pinczé-
jében új nemű gyulekony elásott golyókra
találtak, melyek ha erősben a földhöz
ütetnek, iszonyu robajjal szét pattannak.
Csak egy illy golyót lett volna szükség
egy kocsiha hajítani, hogy a kocsi az
utasokkal együtt szétvetessenek. Illy po-
kol-gyilokszert még nem találtak fel a
respublicanusok mint e: bouteilles incen-
diaires, mint nevezik.

A versaillesi és hamburgi gyász ese-
mények Franciaországban majd általá-
nosan háttérbe szoríták a politikát. Az
elsőt illetőleg, a halálra sérültek száma
sokkal nagyobb mint az elővizsgálatok
mutaták; egyebiránt a szállítások ismét
megkezdettek, de csak hat kerekű loco-
motívokkal, a kocsiajtók záratlanok és a

vendég-kocsik a géptől a tehersekerek-
kel különözve el. — A párisi érsek e
szomorú eset következtében közajtatossá-
got rendelt a fővárosi egyházakban a sze-
rencsétlenekert. Az Univer szerint, a ha-
lálra sebesültek csak papi segélyt kíván-
tak, mi végre a mendoni apát káplánjá-
val rögtön oda hívtak, hogy az obaj-
tott szentségekben részeltesse az örök é-
letre vándorlandókat — Milly meleg rész-
vétre talált Hamburg gyász sorsa is a fran-
cziáknál, tanusítják az adakozások, mel-
lyek részint testületek és segélytársulatok
eszközléséből, részint egyes jó akaratóból
a tűzkárosultak segedelmére gyűltek be.

Németország.

A porosz statuslap következő iratot
közöl Hamburgból maj. 17: Városunk,
mely különben oly élénk, rémitő alakú;
nem tűz által elpusztított valamely hely-
hez hasonlít, hanem inkább mintha erős
földrengés rombolta volna le az épülete-
ket. A leégett város-osztályzatok nagyobb
része még mindig katonaság által zárva
tartatik és csak engedelemjeggyel mellet
tekinthető meg, minthogy a pinczékbeni
kőszén-és egyéb nagy raktárak még sza-
kadatlanul égnek és éjszakán át borzasz-
tó látványt nyújtanak. A városban min-
den ablakok szétzúzva az épületek ösz-
szelölvöldöztetése és felvettete által; a
házi butorok a nem égett részekben is te-
temesen megrongáltattak. A tűzvilága az
égen nem csak keletre, hanem a hűsz mért-
földnyire fekvő észak-tengerre is sugár-
zott, hol az ide vitorlázó hajók által vé-
tetek észre. — A telegraph haszna is-
mét kitűnt. Már az égés első napján a
vonalok végpontjairól fecskendőket és
segélyt eszközlött; és midőn a löpor itt és
Altonában fölhasználták, a városi ta-
nács telegraph által ez és pattantyság i-
ránt Stádeben a hannoverai hatóságot ke-
resé meg, és két óra múlva mára a hanno-
verai nagy álguyuk durrogtak Hamburgban.

Hamburg, maj. 16. A város 60 mil-
lió markot veendő kölesön. Rothschild ur
egy ügyvivője már itt van és alkudozik.
Előbb 3 3/4 p. centre kelletinél több pénzt
kaphattunk volna; most azonban 4 p. cen-
tes ajánlatokat hallunk. Ha pénz leendő
kezeink közt, gyorsan emelkedendnek
épületeink is, minthogy már tulajdonké-
pen csak ezeket nélkülözzük. — E hall-
hatlan szerencsétlenség okozta kár meg-
fontolhatása tekintetéből ide csatlom, mi-

kép a tűz majus 5-től 8-ig pontos fölszá-
mítás s hiteles adatok után, 61 utvonál-
ra terjeszkedik ki, 1992 házat, 2716
laktermet, 498 lak-fasátort, 568 lakpin-
czét tön porrá és 22,526 embert fosztott
meg lakától. — A segedelmezés valamint
pénzben, úgy egyéb részint élelmi részint
ruházati sat. czikkeken is Europa minden
tájairól a kárhoz mérve oly mennyiség-
ben érkezik, hogy Hamburgnak rövid
idő alatt új életre kelendését remélhetni.

Törökország.

Konstantinápoly, május 4, este Ép
most hallom hiteles kuffóból a drúz fő-
nökök elfogatásának valódi eredetét. Már
egy hónap előtt szövetek a drúz főnökök
közt összeesküvés a török járom kiütésé-
re. A török hatóságok állítják, hogy kül-
befolyás működött e játékban. Célba vé-
tetek a maronitáknak is ez összeesküvés-
be avattatása, mi végre Franzis a maro-
niták feje lön fölhíva E ravasz férfiú alk-
kudozásba bocsátkozék a druzokkal, mit
szokása szerint halasztgatva igéretkekkel
és azon biztosítással táplálá őket, mikép
már sokakat a maroniták közül részükre
megnyert. Hogy pedig a törökök előtt
gyakor összejöveteleik föl ne tűnjenek,
írásbeli értekezésre bírá őket. A mint ke-
zei közt voltak az első főnökök iratai,
átküldé azokat titkon Mustapha basa se-
riaskerhez, ki látván e levelezésből a
maga és Omer basa veszélyes helyzetét,
azonnal intézkedék. Reschid basát Damas-
kusbán értesítve a dologról megparancso-
lá neki, hogy 5000 emberrel Horan el-
len induljon, mialatt ő a hátralevő adó
behajtása színe alatt hadi küldöttséget ren-
delt. A beiruti és saidai parancsnokoknak
meghagyaték őrsergeiket készen tartani.
Egyiptommal is kapcsolatba ereszkedék
végszükség esetében onnan segélyt nye-
rendő. Omer basát oda utasítá hogy a nyolcz
drúz főnököt, kiktől az irományok ke-
zeiben voltak, családsággal fogassa el.
Ez lakomára hívá meg a főnököket, mel-
lyek bevégeztével tanácskozást rendelt,
abban az elorzott vagyon (a maroniták
kormánypénzei) visszaszolgáltatását ha-
tályosan követelte. A midőn a druzok ezt
megtagadnák, Omer basa megfogatá és el-
záratá őket. A mi a maronitákat illeti,
ezek illy körülmények közt a törökökhez
csatlakozva Omer basának segélyül 2000
embert ajánlanak a druzok ellen, melly
ajánlatot azonban ő el nem fogadott.

Előfizetési jelentés

A Nemzeti Ujság és Hasznos Mulatságok iránt

A közelgető pesti Medárd-vásár alkalmat nyújt, különösen távolabb lakó teljes czimű Pártfogóin-
kat, kik szokásuk szerint a szerkesztő hivatalnál kívánják rendeléseiket a Nemzeti Ujság előfizetése
iránt tenni, bizodalmasan figyelmeztetni, hogy e vásárra minden tájról jövendő alkalmak által, előfize-
tői szándékukat könnyen teljesíthetik. Lapjaink fél évi ára jövőre is postán küldve 4. p. forint ma-
rad, az előfizetési rendeléssel vagy a meglévő ujságboríték, vagy hibátlanul leirt név és czimzet meg-
küldését is kérjük, hol a lak és utolsó postahely tisztán fel legyen jegyezve Azontisztelt olvasóink-
nak, kik ujságaikat időnként egy vagy más helyre kívánják járattani, legzélszerűbb a szerkesztő hiva-
tálnál előfizetniök; mivel a félévre nyomtatni szokott ujságboríték kezeinknél lévén, a változás sze-
rint azonnal intézhetjük az elküldést, és az eredhető akadályt rögtön elháríthatjuk. Kültartományi ol-
vasóink, a bécsi udvari főpostahivatal által rendelendhetik meg lapjainkat. Részünkről, felvett józan
elvünkhözi szilárd ragaszkodásunkat mindenkorra nyilvánítjuk.

A Nemzeti Ujság és Hasznos Mulatságok szerkesztősége.

Tyukszem irtás.

Alulirt jelenti, hogy a tyukszemeket biztosan
s örökre minden fájdalom nélkül arczon, nyakon,
kézen s talpon kiirtja, a fagyos lábot meggyógyít-
ja, a szepőket elhajtja, mit hitelesen be is bizo-
nyíthat. Lakhelye Pesten üllei utról a téhen ut-
czában, Román ház 185. Némethy József.

Hirdetés.

Későbbén érkezett legfelsőbb kegyelmes ki-
rályi rendelet által, a pesti királyi tudományos E-

gyetennél néhai Vass László apát kanonok, és
nyilvános rendes tanító ur halálával megürült egy-
házi történet tanító-széke betöltése végett, az előbb
f. e. Julius 13-kára tűzve volt csődület határnap-
ja folyó évi Augustus 3-kára van elhalaszt-
va. — Költ Pesten majus 24-kén 1842.

Szoblahoi Pálma Elek
a pesti kir. tudom. Egyetem Jegyzője.

Mlgos Festetits Antal Veszprém me-
gyében keblezett Déghí pusztáján eladó fiatalanya

birkák, nem különben Somogy vmegyében Böhör-
nyei mező városában törzsök juhnyájbul szárho-
zott kosok, és anyabirkák, venni szándékozók ál-
tal már meg szemlélhetők, a mi ezennel köz hírré
tétetik. (3)

Gabonaár:

Pesten, jun. 1-én pesti mérője váltógarasok-
ban: tisztabuza 250 — 215; kétszeres 180
— 188; rozs 150 — 140; árpa 115; — 110; zab
83 — 76, kukoricza 130 — 120 köles —
köleskása

Nyomatik Trattner-Károlyi betüivel, uri utca 453. szám.